

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Економічний вісник університету

Збірник наукових праць
учених та аспірантів

Випуск 44

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-44>

Заснований у 2006 році
Видається чотири рази на рік

Переяслав
2020

ББК 65.9(4)
УДК 330.658.114
18Е

У збірнику опубліковані наукові статті з актуальних питань національної економіки України, розвитку підприємництва, аграрної економіки, функціонування фінансової системи та соціальної сфери.

Для наукових працівників, викладачів, студентів економічних спеціальностей, працівників фінансово-кредитних установ та підприємницьких структур.

Редакційна рада: Мармуль Л. О., докт. екон. наук (головний редактор);

Алексєєв І. В., докт. екон. наук; Гордей О. Д., докт. екон. наук; Горошкова Л. А., докт. екон. наук; Ігнатенко М. М., докт. екон. наук; Калюга Є. В., докт. екон. наук; Кириленко О. П., докт. екон. наук; Кужелєв М. О., докт. екон. наук; Лук'яненко І. Г., докт. екон. наук; Навальна М. І., докт. філол. наук, Пасічний М. Д., докт. екон. наук; Петрук О. М., докт. екон. наук; Тропіна В. Б., докт. екон. наук; Череп А. В., докт. екон. наук; Чугунов І. Я., докт. екон. наук; Леваєва Л. Ю., канд. екон. наук; Макачук І. М., канд. екон. наук; Малишко В. В., канд. екон. наук; Паламарчук О. М., канд. екон. наук; Рибаківа Т. О., канд. екон. наук; Слюсар С. Т., канд. екон. наук; Чабан Г. В., канд. екон. наук; Кучеренко С. Ю., канд. екон. наук (відп. секретар).

Міжнародна редакційна рада: В. Воронов докт. соц. наук (Латвія); А. Ігнасяк-Шульц докт. екон. наук (Польща); О. Ванкевич докт. екон. наук (Республіка Білорусь); О. Доріна докт. екон. наук (Республіка Білорусь); А. Левітська докт. екон. наук (Республіка Молдова); В. Меньшиков докт. соц. наук (Латвія); С. Полоник докт. екон. наук (Республіка Білорусь), М. Хітов докт. економіки (Болгарія); Т. Сорокіна докт. екон. наук (Республіка Білорусь); Т. Тетеринець канд. екон. наук (Республіка Білорусь); В. Юшчіус докт. соц. наук (Литва).

Рекомендовано до друку Вченою радою ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди». Протокол № 7 від 11 лютого 2020 року.

Постановою президії ВАК України від 10 лютого 2010 р. № 1-05/1 збірник наукових праць «Економічний вісник університету» внесено до нового переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт з економічних наук на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 1021 від 7 жовтня 2015 р. відповідно до рішення Державної атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України від 29 вересня 2015 року збірник наукових праць «Економічний вісник університету» перереєстровано як фахове наукове видання України, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт з економічних наук на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 1301 від 15 жовтня 2019 р. відповідно до рішення Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2019 року збірник наукових праць «Економічний вісник університету» внесений до Переліку наукових фахових видань України, категорія «Б».

Адреса редакційної колегії:

08400, м. Переяслав, вул. Сухомлинського, 30, к. 107.

Засновник та видавець: Державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Художник обкладинки: Попенко О.В.

Коректор: Навальна М.І.

Верстка: Сердюк А.В.

Підписано до друку 12 лютого, 2020 року. Формат 60x84/8.

Папір офсет. №1.

Гарнітура тип Arial. Друк офсетний. Ум. др. арк. 24,99.

Обл.–вид. арк. 24,53. Наклад 100 примірників.

Державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

08400, обл. Київська, м. Переяслав, вул. Сухомлинського, 30.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи

(реєстрація: серія КВ, №12268-1152 Р від 01.02.2007; перереєстрація: серія КВ, №21383-11183 ПР від 17.06.2015.)

Тел./факс +38 (04567) 5–66–71; 5–63–94; e-mail: ekon.dek@ukr.net

Сайт збірника наукових праць: <https://economic-bulletin.com>

Періодичне наукове видання «Економічний вісник університету»

зареєстроване в міжнародній базі даних періодичних видань:

ISSN 2306-546X (print)

ISSN 2414-3774 (online)

Key title: Ekonomičnij visnik universitetu

Abbreviated key title: Ekon. visn. univ.

Індексування і реферування: Україніка Наукова, Джерело, Наукова електронна бібліотека eLIBRARY.ru

Міжнародні інформаційні та наукометричні бази даних: Directory of Open Access Journals (DOAJ), ERIH PLUS, IDEAS/RePEc, Index Copernicus International (ICI), Central and Eastern European Online Library (CEEOL), Російський індекс наукового цитування (ПИНЦ), Ulrich's Periodicals Directory (США), Google Scholar, Research Bible, Open Academic Journals Index (OAJI), CyberLeninka (Росія), Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Українські наукові журнали.

© ПХДПУ, 2020.

Министерство образования и науки Украины
ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный
педагогический университет имени Григория Сковороды»

Экономический вестник университета

Сборник научных трудов
ученых и аспирантов

Выпуск 44

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-44>

Основан в 2006 году
Издается четыре раза в год

Переяслав
2020

ББК 65.9 (4)
УДК 330.658.114
18Е

В сборнике опубликованы научные статьи по актуальным вопросам национальной экономики Украины, развития предпринимательства, аграрной экономики, функционирования финансовой системы и социальной сферы.

Для научных работников, преподавателей, студентов экономических специальностей, работников финансово-кредитных учреждений и предпринимательских структур.

Редакционный совет: **Мармуль Л. А.**, докт. экон. наук (главный редактор);

Алексеев И. В., докт. экон. наук; **Гордей О. Д.**, докт. экон. наук; **Горошкова Л. А.**, докт. экон. наук; **Игнатенко Н. Н.**, докт. экон. наук; **Калюга Е. В.**, докт. экон. наук; **Кириленко О. П.**, докт. экон. наук; **Кужелев М. А.**, докт. экон. наук; **Лукьяненко И. Г.**, докт. экон. наук; **Навальная М. И.**, докт. филол. наук; **Пасечный Н. Д.**, докт. экон. наук; **Петрук А. М.**, докт. экон. наук; **Тропина В. Б.**, докт. экон. наук; **Череп А. В.**, докт. экон. наук; **Чугунов И. Я.**, докт. экон. наук; **Леваева Л. Ю.**, канд. экон. наук; **Макарчук И. Н.**, канд. экон. наук; **Мальшко В. В.**, канд. экон. наук; **Паламарчук О. Н.**, канд. экон. наук; **Рыбакова Т. А.**, канд. экон. наук; **Слюсар С. Т.**, канд. экон. наук; **Чабан Г. В.**, канд. экон. наук; **Кучеренко С. Ю.**, канд. экон. наук (отв. секретарь).

Международный редакционный совет: **В. Воронов** докт. соц. наук (Латвия), **А. Игнасяк-Шульц** докт. экон. наук (Польша), **Е. Ванкевич** докт. экон. наук (Республика Беларусь), **Е. Дорина** докт. экон. наук (Республика Беларусь); **А. Левитская** докт. экон. наук (Республика Молдова), **В. Меньшиков** докт. соц. наук (Латвия), **С. Полоник** докт. экон. наук (Республика Беларусь), **М. Хитов** докт. экономики (Болгария), **Т. Сорокина** докт. экон. наук (Республика Беларусь), **Т. Тетеринец** канд. экон. наук (Республика Беларусь); **В. Юшчиус** докт. соц. наук (Литва).

Рекомендован к печати Ученым советом ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды». Протокол № 7 от 11 февраля 2020 г.

Постановлением президиума ВАК Украины от 10 февраля 2010 г. № 1-05/1 сборник научных трудов «Экономический вестник университета» внесен в новый перечень научных профессиональных изданий Украины, в которых могут публиковаться результаты диссертационных работ по экономическим наукам на соискание ученых степеней доктора и кандидата наук.

Приказом Министерства образования и науки Украины № 1021 от 7 октября 2015 г. в соответствии с решением Государственной аттестационной коллегии Министерства образования и науки Украины от 29 сентября 2015 г. сборник научных трудов «Экономический вестник университета» перерегистрирован как профессиональное научное издание Украины, в котором могут публиковаться результаты диссертационных работ по экономическим наукам на соискание ученых степеней доктора и кандидата наук.

Приказом Министерства образования и науки Украины № 1301 от 15 октября 2019 г. в соответствии с решением Аттестационной коллегии Министерства образования и науки Украины от 15 октября 2019 г. сборник научных трудов «Экономический вестник университета» внесен в Перечень научных профессиональных изданий Украины, категория «Б».

Адрес редакционной коллегии:

08401, г. Переяслав, ул. Сухомлинского, 30, к. 107.

Учредитель и издатель: Государственное высшее учебное заведение «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды».

Художник обложки: Попенко А.В.

Корректор: Навальная М.И.

Верстка: Сердюк А.В.

Подписан к печати 12 февраля 2020. Формат 60x84/8.

Бумага офсет. № 1.

Гарнитура тип Arial. Печать офсетная. Ум. п.л. 24,99.

Обл.-изд. л. 24,53. Тираж 100 экземпляров.

Государственное высшее учебное заведение «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды.

08400, Киевская обл., г. Переяслав, ул. Сухомлинского, 30.

Свидетельство о внесении в Государственный реестр субъектов издательского дела

(регистрация: серия КВ, № 12268-1152 Р от 01.02.2007; перерегистрация: серия КВ, №21383-11183 ПР от 17.06.2015.)

Тел. / Факс +38 (04567) 5-66-71; 5-63-94, e-mail: ekon.dek@ukr.net

Сайт сборника научных трудов: <https://economic-bulletin.com>

Периодическое научное издание «Экономический вестник университета» зарегистрировано в международной базе данных периодических изданий:

ISSN 2306-546X (print)

ISSN 2414-3774 (online)

Key title: Ekonomičnij visnik universitetu

Abbreviated key title: Ekon. visn. univ.

Индексирование и реферирование: «Украиника Наукова», «Джерело», Научная электронная библиотека eLIBRARY.ru

Международные информационные и наукометрические базы данных: Directory of Open Access Journals (DOAJ), ERIH PLUS, IDEAS/RePEc, Index Copernicus International (ICI), Central and Eastern European Online Library (CEEOL), Российский индекс научного цитирования (РИНЦ), Ulrich's Periodicals Directory (США), Google Scholar, Research Bible, Open Academic Journals Index (OAJI), CyberLeninka (Россия), Национальная библиотека Украины имени В.И. Вернадского, Украинские научные журналы.

©ПХДПУ, 2020.

Ministry of Education and Science of Ukraine
Pereiaslav-Khmelnyskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University

University Economic Bulletin

Collection of scientific articles of scientists
and post-graduate students

ISSUE 44

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-44>

Established in 2006
Issued four per year

Pereiaslav
2020

ББК 65.9(4)
УДК 330.658.114
18Е

The collection contains the scientific articles on the actual issues of the national economy of Ukraine, development of entrepreneurship, agricultural economy, functioning of financial system and social sphere.

For scientists, teachers, students of economic specialties, employees of financial and credit institutions and entrepreneurs.

Editorial Board: **L. O. Marmul**, Doctor of Economics (chief editor);

I. V. Alekseyev, Doctor of Economics; **O. D. Hordei** Doctor of Economics; **L. A. Goroshkova** Doctor of Economics; **M. M. Ignatenko**, Doctor of Economics; **Y. V. Kaliuga**, Doctor of Economics; **O. P. Kyrylenko**, Doctor of Economics; **M. O. Kuzheliev**, Doctor of Economics; **I. G. Lukianenko**, Doctor of Economics; **M. I. Navalna**, Doctor of Philology; **M. D. Pasichnyi**, Doctor of Economics; **O. M. Petruk**, Doctor of Economics; **V. B. Tropina**, Doctor of Economics; **A. V. Cherep**, Doctor of Economics; **I. Y. Chugunov**, Doctor of Economics; **L. Y. Levaieva**, Candidate of Economics; **V. V. Malyshko**, Candidate of Economics; **I. M. Makarchuk**, Candidate of Economics, **O. M. Palamarchuk**, Candidate of Economics; **T. O. Rybakova**, Candidate of Economics; **S. T. Sliusar**, Candidate of Economics, **G. V. Chaban**, Candidate of Economics, **S. Y. Kucherenko**, Candidate of Economics (Secretary).

International Editorial Board: **V. Voronov**, Doctor of Sociology (Latvia); **A. Ignasiak-Szulc**, Doctor of Economics (Poland); **O. Vankevych**, Doctor of Economics (Republic of Belarus); **O. Dorina**, Doctor of Economics (Republic of Belarus); **A. Levitska**, Doctor of Economics (Republic of Moldova); **V. Menshikov**, Doctor of Sociology (Latvia); **S. Polonyk**, Doctor of Economics (Republic of Belarus); **M. Khitov**, Doctor of Economics (Bulgaria); **T. Sorokina**, Doctor of Economics (Republic of Belarus); **T. Teterynets**, Candidate of Economics (Republic of Belarus); **V. Juščius**, Doctor of Sociology (Lithuanian).

Recommended by the Academic Council of Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University. Protocol No 7 dated February 11, 2020.

By the decision of Presidium of Higher Attestation Committee of Ukraine dated February 10, 2010, No 1-05/1 Collection of Scientific Articles «University Economic Bulletin» was included to the new list of the professional publications of Ukraine, in which results of Dissertations in Economy for the Doctor and Candidate scientific degrees may be published.

By the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 1021 from October 7, 2015 and according to the resolution of the State Attestation Board of the Ministry of Education and Science of Ukraine from September 29, 2015 the Collection of Scientific Articles of Scientists and Post-graduate Students «University Economic Bulletin» is re-registered as a professional scientific publication of Ukraine where the research results of doctoral and candidate theses in Economics can be published.

By the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 1301 from October 15, 2019 and according to the resolution of the Attestation Board of the Ministry of Education and Science of Ukraine from October 15, 2019, the Collection of Scientific Articles of Scientists and Post-graduate Students «University Economic Bulletin» is included to the List of scientific professional publications of Ukraine, category «B».

Address of Editorial Board:

08400, Pereiaslav, Sukhomlynskogo Str., 30, office 107.

Founder and issuer: Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University.

Cover page designer: O.V. Popenko

Corrector: M.I. Navalna

Layout: A.V. Serdyuk

Signed for print on February 12, 2020. Format 60x84/8.

Offset paper №1.

Type Arial. Offset print. Conventional printed sheet. 24,99.

Issued sheets 24,53. 100 copies.

Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University.

08400, Kyiv Region, Pereiaslav, Sukhomlynskogo Str., 30.

Certificate on inclusion to the State Publisher Register

(registration: series KB, No 12268-1152 P dated 01.02.2007; re-registration: series KB, No 21383-11183 PR dated 17.06.2015).

Tel./fax +38 (04567) 5-66-71; 5-63-94; e-mail: ekon.dek@ukr.net

Website of scientific bulletin: <https://economic-bulletin.com>

Serial publication «University Economic Bulletin»,

Registered in the international database of serial publications:

ISSN 2306-546X (print)

ISSN 2414-3774 (online)

Key title: Ekonomičnij visnik universitetu

Abbreviated key title: Ekon. visn. univ.

Indexing and reviewing: Ukrainika Naukova, Dzherelo, Scientific Electronic Library eLIBRARY.ru

International information and scientometric data base: Directory of Open Access Journals (DOAJ), ERIH PLUS, IDEAS/RePEc, Index Copernicus International (ICI), Central and Eastern European Online Library (CEEOL), Russian Science Citation Index (RISC), Ulrich's Periodicals Directory (USA), Google Scholar, Research Bible, Open Academic Journals Index (OAJI), CyberLeninka (Russia), National Library of Ukraine after V.I. Vernadskiy, Ukrainian Scientific Journals.

©ПХДПУ, 2020.

ФІНАНСОВІ Й ІНВЕСТИЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ТА РЕСУРСИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ

Ігнатенко М. М.,
Мармуль Л. О.

Предметом дослідження є теоретичні й методичні аспекти визначення фінансових та інвестиційних джерел і ресурсів забезпечення й підвищення конкурентоспроможності підприємств агропродовольчої сфери економіки.

Метою роботи є визначення, оцінка та аналіз рівня й ефективності здійснення соціальної відповідальності аграрних підприємств та обґрунтування напрямів, джерел, засобів збільшення її обсягів та поширення.

Методологічною основою статті стали як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання. Були використані методи: діалектичний, монографічний, історичний, системно-структурного аналізу й синтезу, проблемно- та програмно-цільового підходів, статистико-економічні й економіко-математичні, опитування.

Результати роботи. У статті розглядаються актуальні питання обґрунтування фінансових та інвестиційних ресурсів та джерел забезпечення конкурентоспроможності підприємств агропродовольчої сфери економіки. Визначено їх структуру, складники та потреби в них й ефективність залучення; механізми й інструменти використання на основі всебічного моніторингу й оцінки ефективності виробничо-та фінансово-економічної діяльності на основі розрахунків, у т.ч. виробничої функції Кобба-Дугласа.

Обґрунтовано, що при цьому пріоритетне значення мають фінансово-економічний механізм залучення фінансових та інвестиційних ресурсів і джерел, а важливими інструментами є фондовий ринок, оподаткування, біржова торгівля, кредитування, власні ресурси. Розроблено напрями підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств (впровадження інновацій, маркетингових стратегій, системного управління).

Галузь застосування результатів. Висновки і результати статті можуть бути використані у науково-навчальному процесі економічних факультетів закладів вищої освіти; в управлінні аграрними і підприємствами й галузями.

Висновки. Фінансово-економічний стан та ефективність функціонування підприємств бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери можна оцінювати багатьма фінансово-економічними показниками. В різних ситуаціях та за різними задач одні з них більш точно визначають ефективність управління конкурентоспроможністю підприємств галузі, інші – менш точно. Особливо важливим для стратегічного управління є визначення фінансово-економічної, ресурсної та виробничої спроможності; виявлення зовнішніх і внутрішніх факторів, які найбільше впливають на підвищення конкурентоспроможності підприємств бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери.

Ключові слова: конкурентоспроможність, ресурси, джерела, підприємства, аграрні бюджетоутворюючі галузі, інвестиції, фінансово-економічний механізм, інструменти, напрями, підвищення, управління.

ФИНАНСОВЫЕ И ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ИСТОЧНИКИ И РЕСУРСЫ ОБЕСПЕЧЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ АГРОПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ СФЕРЕ ЭКОНОМИКИ

Игнатенко Н. Н.,
Мармуль Л. А.

Предметом исследования являются теоретические и методические аспекты определения финансовых и инвестиционных источников и ресурсов обеспечения и повышения конкурентоспособности предприятий агропродовольственной сферы экономики.

Целью работы является определение, оценка и анализ уровня и эффективности осуществления социальной ответственности аграрных предприятий и обоснование направлений, источников, средств увеличения ее объемов и распространение.

Методологической основой статьи стали как общенаучные, так и специальные методы научного познания. Были использованы методы: диалектический, монографический, исторический, системно-структурного анализа и синтеза, проблемно и программно-целевого подходов, статистико-экономические и экономико-математические, опросы.

Результаты работы. В статье рассматриваются актуальные вопросы обоснования финансовых и инвестиционных ресурсов и источников обеспечения конкурентоспособности предприятий агропродовольственной сферы экономики. Определены их структуру, составляющие и потребности в них и эффективность привлечения; механизмы и инструменты использования на основе всестороннего мониторинга и оценки эффективности производственно и финансово-экономической деятельности на основе расчетов, в т.ч. производственной функции Кобба-Дугласа.

Обосновано, что при этом приоритетное значение имеют финансово-экономический механизм привлечения финансовых и инвестиционных ресурсов и источников, а важными инструментами являются фондовый рынок, налогообложения, биржевая торговля, кредитование, собственные ресурсы. Разработаны направления повышения конкурентоспособности аграрных предприятий (внедрение инноваций, маркетинговых стратегий, системного управления).

Область применения результатов. Выводы и результаты статьи могут быть использованы в научно-учебном процессе экономических факультетов высших учебных заведений; в управлении аграрными предприятиями и отраслями.

Выводы. Финансово-экономическое состояние и эффективность функционирования предприятий бюджетобразующих отраслей агропродовольственной сферы можно оценивать многими финансово-экономическими показателями. В различных ситуациях и при различных задачах одни из них более точно определяют эффективность управления конкурентоспособностью предприятий отрасли, другие – менее точно. Особенно важным для стратегического управления является определение финансово-экономической, ресурсной и производственной способности; выявление внешних и внутренних факторов, которые больше всего влияют на повышение конкурентоспособности предприятий бюджетобразующих отраслей агропродовольственной сферы.

Ключевые слова: конкурентоспособность, ресурсы, источники, предприятия, аграрные бюджетобразующих отраслях, инвестиции, финансово-экономический механизм, инструменты, направления, повышение, управление.

FINANCIAL AND INVESTMENT SOURCES AND RESOURCES OF ENSURING COMPETITIVENESS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Ihnatenko Nikolay,
Marmul Larisa

The subject of the research is theoretical and methodological aspects of determining the financial and investment sources and resources of providing and improving the competitiveness of agro-food enterprises.

The purpose of the work is to determine, evaluate and analyze the level and effectiveness of the implementation of social responsibility of agricultural enterprises and justify the directions, sources, means of increasing its volume and distribution.

The methodological basis of the article was both general scientific and special methods of scientific knowledge. Methods were used: dialectical, monographic, historical, system-structural analysis and synthesis, problem- and program-target approaches, statistical-economic and economic-mathematical, surveys.

Results of work. The article deals with topical issues of substantiation of financial and investment resources and sources of ensuring the competitiveness of agro-food enterprises. Their structure, constituents and their needs and effectiveness of attraction are determined; mechanisms and instruments of use on the basis of comprehensive monitoring and evaluation of the efficiency of production and financial and economic activities on the basis of calculations, incl. Cobb-Douglas production function.

It is substantiated that the priority is given to the financial and economic mechanism of attracting financial and investment resources and sources, and the important instruments are the stock market, taxation, stock exchange trade, crediting, own resources. management).

The field of application of results. The conclusions and results of the article can be used in the scientific-educational process of economic faculties of institutions of higher education; in management of agrarian and enterprises and industries.

Conclusions. The financial and economic condition and efficiency of functioning of enterprises of budget-forming branches of the agro-food industry can be estimated by many financial and economic indicators. In different situations and for different tasks, some of them more accurately determine the effectiveness of managing the competitiveness of enterprises in the industry, others – less accurately. Particularly important for strategic management is the determination of financial, economic, resource and production capacity; identification of external and internal factors that most influence the competitiveness of the enterprises of the budget-forming branches of the agro-food sector.

Key words: competitiveness, resources, sources, enterprises, agrarian budget-forming industries, investments, financial and economic mechanism, tools, directions, promotion, management.

JEL Classification: Q12, Q14, E63, G30.

Постановка проблеми. Проблема забезпечення й постійного підвищення конкурентоспроможності товаровиробників не втрачає своєї актуальності. Її розв'язання напряму залежить від спроможності сільськогосподарських галузей та підприємств зберегти життєздатність у довгостроковій перспективі, підтримувати безперервність свого розвитку й завойовувати бажану частку ринку. Жорстка конкуренція на всіх ринках, ускладнена в нашій країні наявністю загальної економічної кризи, зумовлює необхідність розробки заходів, спрямованих на створення й реалізацію конкурентних переваг.

Однак забезпечення й підтримання конкурентних переваг з кожним днем ускладнюється внаслідок виснаження й зменшення продуктивності природних ресурсів, обмеженості інформації, настання ризикових ситуацій, невизначеності та ін. Висока мінливість навколишнього середовища й посилення впливу

невизначеності часто роблять конкурентні переваги нетривалими, унікальність ресурсів і можливостей – ненадійними, а ефективні сьогодні підходи можуть уже завтра застаріти.

У таких умовах розробка адаптаційних заходів щодо створення стратегічних конкурентних переваг на базі використання власного стратегічного потенціалу набуває особливої значущості, адже практично всі управлінські рішення так чи інакше торкаються потенціалу підприємств агросфери, його використання, прирощення його розміру, управління ним. Без цього неможливо забезпечити конкурентоспроможність, інноваційність і сталий розвиток.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням конкурентоспроможності підприємств, розробки методології управління конкурентними перевагами різних суб'єктів господарювання й соціально-економічної та виробничої діяльності присвячені праці багатьох зарубіжних і вітчизняних вчених: Ж.-Ж. Ламбена, М. Портера, Ф. Котлера, А. Асселя, Є. Азаряна, Г. Азоева, І. Ансоффа, Р. Фатхутдінова, Л. Балабанової, М. Ігнатенка, Н. Куденко, Л. Леваєвої, Л. Мармуль, А. Наливайка та інших.

Незважаючи на це, існуючі численні тлумачення поняття конкурентоспроможності підприємства та галузі мають певні недоліки. В окремих наукових працях трапляється підміна споріднених категорій. Також це стосується інструментів й механізмів управління конкурентоспроможним розвитком. Тому виявлення фінансових та інвестиційних джерел і ресурсів, розробка механізмів, інструментів, практичних заходів підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств, особливо бюджетоутворюючих галузей, є актуальною та потребує поглиблених досліджень.

Мета статті – обґрунтування фінансових та інвестиційних джерел і ресурсів, а також механізмів та інструментів забезпечення й підвищення конкурентоспроможності підприємств аграрних бюджетоутворюючих галузей, а також його практичних напрямів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процеси перетворення вітчизняної аграрної економіки з планової, адміністративно-командної системи господарювання на ринкову, відбувалися дуже складно. Це було пов'язано, насамперед, з гострим дефіцитом джерел надходження коштів для підприємств бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери, різким скороченням їх бюджетного фінансування, низьким рівнем виконання державних інвестиційних програм, недостатніми потужностями вітчизняних суб'єктів господарювання, їх слабким інвестиційним потенціалом.

Тому питання обґрунтування напрямів та ресурсів, джерел інвестиційного забезпечення та фінансування розвитку підприємств бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери вийшли на перший план і стали визначальними факторами забезпечення і їх конкурентоспроможності, і стійкого функціонування загалом [1, с. 86]. Проте у частині обґрунтування фінансово-економічного механізму забезпечення й підвищення конкурентоспроможності є актуальними та потребують подальших розробок.

Важливою умовою сучасного розвитку підприємств бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери є формування достатніх фінансово-кредитних та інвестиційних ресурсів. Без зростання інвестицій та підвищення ефективності їх використання при тому, що в будь-якому виробництві реальною основою економічних відносин є фінансові відносини, неможливі інноваційні процеси як пріоритетні для їх соціально-економічного піднесення. Тільки конкурентоспроможне виробництво достатньою мірою забезпечує власне розширене відтворення, продовольства та надходження до бюджету.

Для формування чіткого уявлення про ступінь фінансування підприємств бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери, виявлення основних каналів надходження фінансово-кредитних ресурсів, створення організаційно-економічного механізму та сприятливих умов для їх освоєння з боку місцевих органів влади, велике значення має проведення реального аналізу джерел залучення фінансово-кредитних коштів, визначення їх структури та обсягів.

Структурні зрушення суб'єктів господарювання бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери, їх виробництва та обігу, сутнісні глибокі зміни економічних умов господарювання викликають необхідність впровадження відносно нетрадиційних, для попереднього досвіду роботи, методів оновлення матеріально-технічної бази. Розвиток ринкових відносин в Україні передбачає постійне зростання фінансового сектору кредитно-фінансової системи і скорочення державного інвестування та кредитування. При цьому обґрунтовуються всілякі варіанти досягнення цілей, поставлених різними суб'єктами фінансово-економічних відносин бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери [2, с. 12].

На нашу думку, одним зі шляхів вирішення фінансово-кредитних проблем аграрних підприємств є зростання виробництва через нові джерела залучення коштів, перспективними з яких є прибуток, фондові ресурси, лізинг, дешеві довгострокові кредити; модернізації та інновації. При використанні такого альтернативного джерела фінансування, як фондовий ринок, суб'єкти господарювання бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери зможуть залучати кошти за рахунок випуску і розміщення акцій і облігацій.

Однак фондовий ринок у країні не набув належного розвитку. Для його становлення ефективного фондового ринку в першу чергу необхідно створити потужну інфраструктуру, основою якої повинні стати, окрім клірингової палати та депозитаріїв, конкурентоспроможні фондові й товарні біржі. Запровадження такого джерела інвестування допоможе суб'єктам господарювання збільшити власний прибуток за рахунок прямих продаж. На сьогоднішній день вищезгаданому джерелу фінансування приділено однаково недостатньо уваги як на державному рівні, так і в регіонах.

Отже, доцільно в кожному адміністративному районному центрі організувати біржу, через яку здійснювати торги з продажу конкурентоспроможної на внутрішньому та зовнішньому ринках продукції. Кошти,

отримані від біржової реалізації, при стягненні мита за ввіз імпортової продукції, яка є аналогом вітчизняної, направити на субвенції бюджетоутворюючим галузям, а саме підприємствам-резидентам [3, с. 48]. Одночасно, створення фондів і товарних бірж або їх філій на місцях завершить процес структурування ринку товарів, що виробляються аграрними підприємствами, а держава отримає можливість ефективно впливати на цінову ситуацію на споживчому ринку.

Організація біржової торгівлі дозволить налагодити нормальне ціноутворення, дасть можливість бюджетоутворюючим галузям продовольчої сфери отримати максимально можливу ціну за свій товар і поставити на споживчий ринок продукцію за оптимальними цінами. Таким чином, здійснення запропонованих заходів поступово призведе до збільшення обсягів залучення фінансово-кредитних ресурсів до підприємств бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери регіону за рахунок використання нового джерела інвестування.

Перед тим, як здійснити залучення фінансово-кредитних ресурсів, необхідно провести оцінку економічної спроможності суб'єктів господарювання бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери погасити банківську позику у майбутньому. Такий аналіз здійснюється за допомогою моделювання та розрахунку відносного інтегрального коефіцієнту ефективності використання капіталу.

Ефективність функціонування підприємств бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери залежить від власних можливостей: внутрішніх і зовнішніх [4, с. 78]. Вважаємо, що з метою прогнозування виробничої діяльності суб'єктів господарювання слід застосувати виробничу функцію Кобба-Дугласа. Ми погоджуємося з вченими, які доводять доцільність застосування функції Кобба-Дугласа як вдалого інструменту для прогнозування ефективної виробничої діяльності суб'єктів господарювання бюджетоутворюючих галузей продовольчої сфери.

Системний аналіз показників фінансової діяльності, ефективності використання ресурсів і капіталу дозволив визначити інтегральний коефіцієнт використання капіталу і трудових ресурсів та здійснити групування об'єктів господарювання бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери із задовільним, нестабільним та незадовільним фінансовим станом [5, с. 101]. У моделі ми припускаємо, що ефективність використання капіталу як залежність від власного капіталу та трудових ресурсів для досліджуваних сільськогосподарських підприємств має вигляд мультиплікативної функції:

$$y = aK^{\alpha}L^{\beta}, \quad (1)$$

де K - капітал; L - праця чи трудові ресурси; a , α , β - параметри.

Відповідна ж функціональна залежність для кожного окремого досліджуваного сільськогосподарського підприємства, відповідно до нашої гіпотези, описується функцією:

$$y = aK^{\alpha}L^{\beta}U, \quad (2)$$

де U - випадкова величина, математичне сподівання якої дорівнює одиниці.

Запропоновану залежність (2) за допомогою логарифмування ми перетворили у лінійну та за допомогою лінійної регресії знайшли параметри a , α , β для сукупності досліджуваних сільськогосподарських підприємств за один фінансовий рік протягом періоду 2013-2018 рр. Системний аналіз показників фінансової діяльності, ефективності використання ресурсів і капіталу дозволив визначити інтегральний коефіцієнт використання капіталу і трудових ресурсів та здійснити групування сільськогосподарських підприємств із задовільним, нестабільним та незадовільним фінансовим станом [6, с. 8].

Розподіл суб'єктів господарювання бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери за значенням відносного інтегрального коефіцієнта ефективності використання капіталу і трудових ресурсів визначається як середнє значення за п'ять років за формулою:

$$U = \frac{U_{07}|U_{08}|U_{09}|U_{10}|U_{11}|}{5}, \quad (3)$$

Таким чином, розрахувавши фінансово-економічні показники за величиною відносного інтегрального коефіцієнта ефективності використання капіталу можна розподілити всі суб'єкти господарювання бюджетоутворюючих галузей продовольчої сфери на три групи. Суб'єкти господарювання першої групи, (у яких значення >1) мають всі можливості для ефективності використання капіталу і трудових ресурсів порівняно з іншими групами. Друга група (у яких значення < 1 від 0,500 до 1) має можливості для покращення ефективності використання вище названих факторів. Третій групі (значення яких < 1 від 0 до 0,500) потрібно переглянути діяльність, організацію та здійснення господарювання.

Згідно проведених розрахунків, ефективність стратегічного управління конкурентоспроможністю суб'єктів господарювання бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери значною мірою залежить від адекватної оцінки їх стану, ризиків функціонування, виробничо-економічних можливостей.

Висновки. Фінансово-економічний стан та ефективність функціонування підприємств бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери можна оцінювати багатьма фінансово-економічними показниками. В різних ситуаціях та за різних задач одні з них більш точно визначають ефективність управління конкурентоспроможністю підприємств галузі, інші – менш точно. Особливо важливим для стратегічного управління є визначення фінансово-економічної, ресурсної та виробничої спроможності; виявлення зовнішніх і внутрішніх факторів, які найбільше впливають на підвищення конкурентоспроможності підприємств бюджетоутворюючих галузей агропродовольчої сфери.

При цьому слід здійснювати постійний моніторинг відповідних ринків; попиту і пропозиції на відповідні види продукції та їх динаміки; конкуренції та ринкової поведінки конкурентів. Це дозволить розробити результативні маркетингові стратегії аграрних підприємств, направлених на досягнення, збереження та підвищення їх конкурентоспроможності. Як наслідок, буде здійснюватися зростання й модернізація виробництва; наповнюватися місцеві й державні бюджети; вирішуватись соціальні проблеми працівників та жителів сільських територій.

Список використаних джерел

1. Охота В. І. Конкурентоспроможність України на світовій економічній арені. Економічний аналіз. 2015. Том 19. № 1. С. 86-87.
2. Вініченко І. І. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: стан і перспективи. Агросвіт. 2013. № 21. С. 10-13.
3. Мармуль Л. О., Романюк І. А. Потенціал конкурентоспроможності підприємницької діяльності у галузі сільського зеленого туризму. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. Бердянськ: Видавець Ткачук О. В., 2017. № 1 (37). С. 47-50.
4. Злидень І. М. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства. Економіка: проблеми теорії і практики. Дніпропетровськ : ДНУ, 2014. Вип. 213: Т. І. С. 75-81.
5. Гудзь О. Є. Фінансові стратегії забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Фінансовий простір. 2013. № 4. С. 97-103.
6. Єрмаков О. Ю., Ігнатенко М. М. Фінансово-інвестиційне забезпечення виробничих інновацій та соціальної відповідальності аграрних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 18. С. 7-10.
7. Червякова В. В. Основні проблеми та перспективи підвищення інвестиційної привабливості України. Економіка та управління на транспорті. 2017. Вип. 4. С. 142-149.
8. Літвінова Ю. О. Проблеми забезпечення конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах. Управління розвитком. 2012. № 9. С. 35-37.
9. Кирик О. А. Бенчмаркінг як інструмент пошуку інновацій. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2013. № 1. С. 49-52.

References

1. Okhota, V. I. (2015). Konkurentospromozhnist' Ukrayiny na svitoviy ekonomichnyy areni [Ukraine's competitiveness in the global economic arena]. Ekonomichnyy analiz - Economic analysis, 1(19), 86-87 [in Ukr.].
2. Vinichenko, I. I. (2013). Konkurentospromozhnist' ahrarykh pidpryyemstv: stan i perspektyvy [Competitiveness of agricultural enterprises: status and prospects]. Ahrosvit, 21, 10-13 [in Ukr.].
3. Marmul', L. O. & Romaniuk, I. A. (2017). Potentsial konkurentospromozhnosti pidpryyemnyts'koyi diyal'nosti u haluzi sil's'koho zelenoho turyzmu [Competitiveness potential of entrepreneurship in rural green tourism]. Visnyk Berdyans'koho universytetu menedzhmentu i biznesu - Bulletin of Berdyansk University of Management and Business, 1 (37), 47-50 [in Ukr.].
4. Zlyden', I. M. (2014). Metodychni pidkhody do otsinky konkurentospromozhnosti pidpryyemstva [Methodical approaches to assessing the competitiveness of an enterprise]. Ekonomika: problemy teorii i praktyky - Economics: problems of theory and practice, 213(I), 75-81 [in Ukr.].
5. Hudz', O. Ye. (2013). Finansovi stratehiyi zabezpechennya konkurentospromozhnosti pidpryyemstva [Methodical approaches to assessing the competitiveness of an enterprise]. Finansovyy prostir - Financial space, 4, 97-103 [in Ukr.].
6. Yermakov, O. Yu. & Ihnatenko, M. M. (2015). Finansovo-investytsiyne zabezpechennya vyrobnychyykh innovatsiy ta sotsial'noyi vidpovidal'nosti ahrarykh pidpryyemstv [Financial and investment support of industrial innovations and social responsibility of agricultural enterprises]. Investytsiyi: praktyka ta dosvid - Investment: practice and experience, 18, 7-10 [in Ukr.].
7. Chervyakova, V. V. (2017). Osnovni problemy ta perspektyvy pidvyshchennya investytsiyanoi pryvablyvosti Ukrayiny [The main problems and prospects of increasing the investment attractiveness of Ukraine]. Ekonomika ta upravlinnya na transporti, 4, 142-149 [in Ukr.].
8. Litvinova, Yu. O. (2012). Problemy zabezpechennya konkurentospromozhnosti pidpryyemstva v suchasnykh umovakh [Problems of ensuring the competitiveness of the enterprise in modern conditions]. Upravlinnya rozvytkom - Development Management, 9, 35-37 [in Ukr.].
9. Kyryk, O. A. (2013). Benchmarkinh yak instrument poshuku innovatsiy [Benchmarking as a tool for finding innovation]. Visnyk Berdyans'koho universytetu menedzhmentu i biznesu - Bulletin of Berdyansk University of Management and Business, 1, 49-52 [in Ukr.].

ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Ігнатенко Микола Миколайович, доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»
 e-mail: professorignatenko@ukr.net
 ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5713-7951>
 Researcher ID: F-9903-2019

Мармуль Лариса Олександрівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»
 e-mail: marmul61@ukr.net
 ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5589-9338>
 Researcher ID: F-4924-2019

ДАННЫЕ ОБ АВТОРАХ

Игнатенко Николай Николаевич, доктор экономических наук, доцент, заведующий кафедрой экономики ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»
 e-mail: professorignatenko@ukr.net

Мармуль Лариса Александровна, доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры экономики ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»
 e-mail: marmul61@ukr.net

DATA ABOUT THE AUTHORS

Ihnatenko Nikolay, Doctor of Economics, Associate Professor, Head of the Department of Economics Pereiaslav-Khmelnysky Hrygorii Skovoroda State Pedagogical University
 e-mail: professorignatenko@ukr.net

Marmul Larisa, Doctor of Economics, Professor, professor of the department of economics Pereiaslav-Khmelnysky Hrygorii Skovoroda State Pedagogical University
 e-mail: marmul61@ukr.net

Подано до редакції 12.01.2020
 Прийнято до друку 28.01.2020

УДК 339.137.2

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-44-18-24>

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ ВІДПОВІДНОСТІ ЗАПИТАМ СПОЖИВАЧІВ, БРЕНДИНГУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ

Кучеренко С. Ю.,
 Леваєва Л. Ю.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні й практичні аспекти підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств з використанням маркетингових ринкових інструментів та прогнозуванням динаміки аграрного ринку.

Метою роботи є обґрунтування напрямів підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств на засадах відповідності попиту й побажанням споживачів; формування позитивного іміджу товаровиробників; активної креативної реклами й брендингу товарів; безпеки та якості продукції; прогнозування динаміки аграрних ринків.

Методологічною основою статті стали як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання. У процесі написання статті були використані методи: діалектичний, економічних порівнянь і узагальнень, групування, графічний, системно-структурного аналізу і синтезу.

Результати роботи. У статті ґрунтовно досліджено основний напрям формування конкурентних переваг для аграрних підприємств – забезпечення репутації й установлення тісних та усталених зв'язків зі споживачами. Йдеться про брендинг продукції, рекламу, імідж товаровиробників, а також моніторинг конкурентоспроможності й динаміку аграрних ринків.

Галузь застосування результатів. Результати й висновки можуть бути використані при підготовці фахівців з економіки, менеджменту та маркетингу у закладах вищої освіти; в управлінні аграрними підприємствами; у діяльності сільських громад.

Висновки. У результаті оцінки конкурентоспроможності продукції можуть бути прийняті рішення про шляхи підвищення конкурентоспроможності: зміна складу, структури застосовуваних ресурсів (сировини, напівфабрикатів); зміна порядку створення продукції; зміна системи контролю якості вироблення, зберігання, пакування, транспортування; зміна цін на продукцію, послуги, по обслуговуванню і логістики; зміна порядку реалізації продукції на ринку; зміна структури і розміру інвестицій у розробку, виробництво і збут продукції. Стратегія підвищення якості тов ару є найважливішою складовою частиною стратегії підприємств, що належать до агропродовольчої сфери. Об'єктами прогнозування є показники якості товару, що поступаються аналогічним показниками товарів конкурентів.

Ключові слова: аграрне підприємство, аграрний ринок, брендинг, конкурентоспроможність, реклама, прогнозування, споживач.

ЗМІСТ

Аграрна економіка

АНТОНОВ О. І. Екологічні мотиви й стимули розвитку малих підприємств сільського зеленого туризму.....	7
ІГНАТЕНКО М. М., МАРМУЛЬ Л. О. Фінансові й інвестиційні джерела та ресурси забезпечення конкурентоспроможності підприємств агропродовольчої сфери економіки	13
КУЧЕРЕНКО С. Ю., ЛЕВАЄВА Л. Ю. Підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств на засадах відповідності запитам споживачів, брендингу та прогнозування	18
ПЕНЬКОВСЬКИЙ В. С., КУЧЕРЕНКО М. А. Фактори організації та особливості діяльності малих підприємств у сільському зеленому туризмі.....	24
ПЛЕВАКО Я. А. Державна підтримка та регулювання розвитку підприємств сільського зеленого туризму.....	30
ЖУЧІНСЬКИЙ О. Ю. Фінансово-економічні результати діяльності сільського клубу та їх місце в системі контролінгу.....	35

Економіка знань, інноваційна економіка

ФЕДУЛОВА Л. І. Інноваційний розвиток України: проблеми та парадокси	42
ГАРАГА А. В. Модель підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування	50
МІЛОШ Д. В., ГЕРАСЕНКО В. П. Перспективи розвитку цифрових фінансових активів	56
ГОРОШКОВА Л. А., ХАРАГІРЛО В. Є., ХЛОБИСТОВ Є. В. Потенціал розвитку ринку професійних (професійно-технічних) освітніх послуг в Україні	63
НАВАЛЬНА М. І., ТИМЧЕНКО Р. В. Диференційні ознаки лексики суспільно-економічної сфери на тлі соціальної динаміки	73
ШИМЧЕНКО Л. А., ГОРДСЄВ Р. В., БАБАК О. А. Професійна освіта в системі становлення ціннісних орієнтацій українського суспільства	81

Економіка та управління

ГОРОШКОВА Л. А., ХЛОБИСТОВ Є. В., ПИСЬМЕННА У. Є. Потенціал сталого розвитку Запорізької області в умовах децентралізації (на прикладі трудових та агропромислових ресурсів)	87
ТЮХТЕНКО Н. А., МАКАРЕНКО С. М., ОЛЕКСЕНКО Я. А. Формування корпоративної культури як основи підвищення конкурентоспроможності підприємства.....	98
МІХАЙЛОВА МІХАЕЛА Дослідження особливостей прямого маркетингу компаній при визначенні їх ринкової орієнтації	106
ПЕРЕВЕРЗЄВА А. В. Оцінка розвитку територіальних громад з використанням теорії нечітких множин.....	111
РОМАНЮК І. А. Підвищення якості й ефективності використання трудових ресурсів потенціалу підприємств галузі туризму на засадах мотивації та стимулювання працівників	120
ЯЦКЕВИЧ І. В., КРАСНОСТАНОВА Н. Е. Роль толерантності у системі управління транснаціональними компаніями.....	124

Економічна теорія

ЧЕПИК І. М. Особливості інтернаціоналізації малих і середніх підприємств країн Латинської Америки і Карибського Басейну	130
ЧЕРНЯВСЬКА І. М. Концепція розвитку спільного підприємництва як специфічної форми трансферу технологій	136
КОСТИК Є. П. Концептуальні засади кадрового забезпечення видавничих кооперативів у контексті вивчення проблем економічної історії.....	143
ПАСІЧНИЙ М. Д. Бюджетна політика та економічний розвиток.....	153
СТУДІНСЬКИЙ В. А., РОШКАР К. М. Історико-економічний аналіз співробітництва Міжнародного валютного фонду та України в розрізі сучасних викликів.....	165

Фінанси, грошовий обіг та кредит

КАНЄВА Т. В. Видатки бюджету як інструмент суспільного розвитку	172
МАКОГОН В. Д., АДАМЕНКО І. П. Вплив податково-бюджетної політики на рівень економічного зростання ...	179
МАЛИШКО В. В., ЄВТУШЕНКО Н. М., ГОРОДНІЧЕНКО Ю. В. Аналіз державного боргу України	187
РІЗНИК В. В., КАЛМИКОВ О. В. Фінансовий механізм інноваційної діяльності малих підприємств	195

СОДЕРЖАНИЕ

Аграрная экономика

АНТОНОВ А. И. Экологические мотивы и стимулы развития малых предприятий сельского зеленого туризма	7
ИГНАТЕНКО Н. Н., МАРМУЛЬ Л. А. Финансовые и инвестиционные источники и ресурсы обеспечение конкурентоспособности предприятий агропродовольственной сфере экономики	13
КУЧЕРЕНКО С. Ю., ЛЕВАЕВА Л. Ю. Повышение конкурентоспособности аграрных предприятий на основе соответствия запросу потребителей, брендинга и прогнозирования	18
ПЕНЬКОВСКИЙ В. С., КУЧЕРЕНКО Н. А. Факторы организации и особенности деятельности малых предприятий в сельском зеленом туризме	24
ПЛЕВАКО Я. А. Государственная поддержка и регулирование развития предприятий сельского зеленого туризма	30
ЖУЧИНСКИЙ А. Ю. Финансово-экономические результаты деятельности сельского клуба и их место в системе контроллинга	35

Экономика знаний, инновационная экономика

ФЕДУЛОВА Л. И. Инновационное развитие Украины: проблемы и парадоксы	42
ГАРАГА А. В. Модель подготовки будущих специалистов сферы обслуживания	50
МИЛОШ Д. В., ГЕРАСЕНКО В. П. Перспективы развития цифровых финансовых активов	56
ГОРОШКОВА Л. А., ХАРАГИРЛО В. Е., ХЛОБЫСТОВ Е. В. Потенциал развития рынка профессиональных (профессионально-технических) образовательных услуг в Украине	63
НАВАЛЬНАЯ М. И., ТИМЧЕНКО Р. В. Дифференциальные признаки лексики общественно-экономической сферы на фоне социальной динамики	73
ШИМЧЕНКО Л. А. ГОРДЕЄВ Р. В., БАБАК А. А. Профессиональное образование в системе становления ценностных ориентаций украинского общества	81

Экономика и управление

ГОРОШКОВА Л. А., ХЛОБЫСТОВ Е. В., ПИСЬМЕННАЯ У. Е. Потенциал устойчивого развития Запорожской области в условиях децентрализации (на примере трудовых и агропромышленных ресурсов)	87
ТЮХТЕНКО Н. А., МАКАРЕНКО С. Н., ОЛЕКСЕНКО Я. А. Формирование корпоративной культуры как основы повышения конкурентоспособности предприятия	98
МИХАЙЛОВА МИХАЭЛА. Исследование особенностей прямого маркетинга компаний при определении их рыночной ориентации	106
ПЕРЕВЕРЗЕВА А. В. Оценка развития территориальных общин с использованием теории нечетких множеств	111
РОМАНЮК И. А. Повышение качества и эффективности использования трудоресурсного потенциала предприятий отрасли туризма на принципах мотивации и стимулирования работников	120
ЯЦКЕВИЧ И. В., КРАСНОСТАНОВА Н. Э. Роль толерантности в системе управления транснациональными компаниями	124

Экономическая теория

ЧЕПИК И. Н. Особенности интернационализации малых и средних предприятий стран Латинской Америки и Карибского Бассейна	130
ЧЕРНЯВСКАЯ И. М. Концепция развития совместного предпринимательства как специфической формы трансфера технологий	136
КОСТИК Е. П. Концептуальные основы кадрового обеспечения издательских кооперативов в контексте изучения проблем экономической истории	143
ПАСЕЧНЫЙ Н. Д. Бюджетная политика и экономическое развитие	153
СТУДИНСКИЙ В. А., РОШКАР К. М. Историко-экономический анализ сотрудничества Международного валютного фонда и Украины в разрезе современных вызовов	165

Финансы, денежное обращение и кредит

КАНЕВА Т. В. Расходы бюджета как инструмент общественного развития	172
МАКОГОН В. Д., АДАМЕНКО И. П. Влияние налогово-бюджетной политики на уровень экономического роста	179
МАЛЫШКО В. В., ЕВТУШЕНКО Н. Н., ГОРОДНИЧЕНКО Ю. В. Анализ государственного долга Украины	187
РЕЗНИК В. В., КАЛМЫКОВ О. В. Финансовый механизм инновационной деятельности малых предприятий	195

CONTENTS

Agrarian Economy

ANTONOV OLEKSANDR. Environmental motives and institutions for the development of small enterprises of rural green tourism.....	7
IHNATENKO NIKOLAY, MARMUL LARISA. Financial and investment sources and resources of ensuring competitiveness of agricultural enterprises	13
KUCHERENKO SVITLANA, LEVAIEVA LIUDMYLA. Increasing the agricultural enterprises competitiveness on the basis of compliance with consumer demand, branding and forecasting.....	18
PENKOVSKY VALENTYN, KUCHERENKO MYKOLA. Factors of the organization and peculiarities of small enterprises activities in rural green tourism	24
PLEVAKO YAROSLAV. State support and regulation of rural green tourism enterprises development.....	30
ZHUCHINSKYI OLEKSANDR. Financial and economic results of the country club activities and their place in the system of controlling	35

Knowledge Economy, Innovative Economy

FEDULOVA LJUBOV. Ukrainian innovative development: problems and paradoxes	42
GARAGA ALONA. The model of training future specialists in the sphere of service.....	50
MILOS DIANA, GERASENKO VLADIMIR. Prospects for the development of digital financial assets	56
HOROSHKOVA LIDIYA, KHARAHIRLO VIRA, KHLOBYSTOV IEVHEN. Potential of development of the professional (technical and vocational) educational services market in Ukraine	63
NAVALNA MARYNA, TYMCHENKO RUSLANA. Differential signs of social and economic vocabulary against the background of social dynamics.....	73
SHYMCHENKO LJUDMILA, HORDEEV ROMAN, BABAK OLEKSANDR. Vocational education in formation of the system of Ukrainian society value orientations	81

Economy and Management

HOROSHKOVA LIDIYA, KHLOBYSTOV IEVHEN, PYSMENNA ULIANA. Sustainable development potential of the Zaporizhzhia region in decentralization conditions (the case of labour and agricultural resources).....	87
TYUKHTENKO NATALIYA, MAKARENKO SERHII, OLEKSENKO YANA. Formation of corporate culture as a basis for increasing the enterprise competitiveness.....	98
MIHAYLOVA MIHAELA. Outlining direct marketing features of companies applying this approach when measuring their market orientation	106
PEREVERZIEVA ANNA. Assessment of territorial communities' development based on the fuzzy-set theory.....	111
ROMANIUK IRYNA. Improving the quality and efficiency of using the labour and resource potential of the tourism enterprises on the basis of motivation and stimulation of their employees	120
YATSKEVICH INNA, KRASNOSTANOVA NATALIYA. Role of tolerance in the transnational companies' management system	124

Economic Theory

CHEPIK INA. Some aspects of internationalization of small and medium enterprises in Latin America and the Caribbean region	130
CHERNYAVS'KA IRYNA. The concept of developing joint entrepreneurship as a specific form of technology transfer.....	136
KOSTYK YEVHENII. Conceptual principles of staffing publishing cooperatives in the study of economic history.....	143
PASICHNYI MYKOLA. Fiscal policy and economic development	153
STUDINSKI VOLODYMYR, ROSHKAR KARINA. Historical and economic analysis of cooperation between the International Monetary Fund and Ukraine in the context of modern challenges.....	165

Finance, Monetary Circulation and Credit

KANEVA TATIANA. Budget expenditure as a tool of social development.....	172
MAKOGON VALENTYNA, ADAMENKO IRYNA. The impact of tax and budget policy on the level of economic growth.....	179
MALYSHKO VITALINA, EVTUSHENKO NATALIYA, HORODNICHENKO YULIYA. Analysis of public debt of Ukraine.....	187
RIZNYK VIACHESLAV, KALMYKOV OLEH. The financial mechanism of small enterprises innovation activities.....	195

Міністерство освіти і науки України

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Економічний вісник університету

Збірник наукових праць
учених та аспірантів

Випуск 44

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-44>

Головний редактор Л.О. Мармуль

Переяслав
2020

Підписано до друку 12 лютого 2020 року. Формат 60x84/8.
Гарнітура тип Arial. Друк офсетний. Обл.-вид. арк. 24,53.
Ум.др. арк. 24,99. Наклад 100 примірників.

Министерство образования и науки Украины

ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический
университет имени Григория Сковороды»

Экономический вестник университета

Сборник научных трудов
ученых и аспирантов

Выпуск 44

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-44>

Главный редактор Л. А. Мармуль

Переяслав
2020

Подписан к печати 12 февраля 2020. Формат 60x84/8.
Гарнитура тип Arial. Печать офсетная. Обл.-изд. л. 24,53.
Ус.п.л. 24,99. Тираж 100 экземпляров.

Ministry of Education and Science of Ukraine

Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University

University Economic Bulletin

Collection of scientific articles of scientists
and post-graduate students

ISSUE 44

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-44>

Chief editor L. O. Marmul

Pereyaslav
2020

Signed for print on February 12, 2020. Format 60x84/8.
Type Arial. Offset print. Conventional printed sheet 24,53.
Issued sheets 24,99.100 copies.